

Vrijedanje političara na Zapadu nije ništa neobično

Pratio sam splitske događaje i incident koji se dogodio predsjedniku Mesiću proteklog vikenda. Rođen sam i živim u Njemačkoj i ovdje nije neobično da se na javnim skupovima dužnosnike vladajuće garniture žestoko kritizira. Godinama nije mogao bivši kancelar Kohl javno istupiti, bez zvižduka i vrijeđanja, a ista je sada situacija s kancelarom Schröderom. Vrh takvih događanja je bio prije nekoliko godina kada je jedan demonstrant bacio jaja na kancelara Kohla, koji mu je htio uzvratiti šakama. Samo je ograda demonstranta zaštitila od Kohlovih batina. Jesmo li za ili protiv politike aktualnog predsjednika Mesića i nije važno, ali iz svega proizlazi da njegove izjave dijele hrvatski narod. Pobjedio je na predsjedničkim izborima s ležernom kampanjom »S Predsjednikom na kavi«. O svojoj politici nije puno govorio. Ali politika nije dječja igra.

INGO MIKULIĆ
Njemačka

Robotika – izborni predmet u tehničkim školama?

Hrvatsko društvo za robotiku i ove je godine u suradnji s Prvom tehničkom školom iz Zagreba i pod pokroviteljstvom Hrvatske zajednice tehničke kulture organiziralo 3. školu robotike. Namijenjena srednjoškolcima, ta škola je svojevrsni eksperimentalni program na temelju kojega bi se robotika uvela u izbornu nastavu.

Specifičnost škole je, prije svega, u tome da insistira na praktičnoj robotici pa se slijedom toga, u okvirima sagledavanja robotike kao širokog multikulturalnog fenomena, težište radnog programa stavlja na praktikum gdje polaznici sastavljaju i programiraju, najčešće svoga prvog, mobilnog robota. Robota mogu odnijeti sa sobom uz uvjet da slijedeće godine sudjeluju s njim u natjecanju po pravilima koja im se naknadno dostave. Uspješnost ovogodišnje škole robotike moći će se najbolje procijeniti upravo na slijedećem natjecanju autonomnih robota, ali već i sada je prevladavajuća ocjena organizatora i polaznika da je ona bila vrlo uspješna. Pogotovo u svjetlu činjenice da je robotika u srednjim školama bila u potpunosti zanemarljiva, pa je zbog takvog odnosa trenutno program robotičkog obrazovanja u osmogodišnjim školama daleko ispred srednjoškolskog.

Robotika je, čini se konačno i u Hrvatskoj pred vratima dugo očekivanog omasovljenja. Ako je suditi po osmoškolskim anketama, riječ je o području s najvećim gra-

Zašto je aktivna srbijanska uloga u Makedoniji tabu-tema u našim medijima?

D o jučer smo se s punim pravom kolektivno zgražavali nad moralnim sklompom zapadnjačkih diplomata i njihovih novinarskih glasnogovornika, kada su tijekom velikosrpske agresije isticali i zahtijevali »mirno rješenje krize«. Takva retorika, koju je pratila i oficijelna politika (npr. embargo na oružje svim novonastalim državama), bila je direktna podrška srpskom okupatoru, čiji su tenkovi doprli u dubinu hrvatskih zemalja. Lakoćom smo i promptno raskrinkali zapadnjačko mirotvorstvo kao cinizam i blagonaklonost prema genocidnom projektu tzv. »Velike Srbije«, da bi sada nekolicina naših novinara načinila istu grešku, zalažući se za pacifikaciju južnog Balkana bez obzira na nezadovoljavanje minimuma pravednog raspelta. Izostanak tog fundamentalnog kritičkog stava pri analiziranju jednog rata još bi se nekako moglo smatrati naivnošću ili pojedinačnom amnezijom na zapadnjački medijski tretman naše borbe za opstankom od prije deset godina, da iste tekstove ne prate novi prikazi sukoba u

svjetlu novih naputaka vashingtonske administracije.

Tako su nedavno iz tog centra borbe za svjetsku demokraciju, kako sami sebe vole tepati (ne skrivajući ironiju pri izgovaranju te titule) albanski gerilci proglašeni lošim momcima na znanje i ravnanje svim čimbenicima balkanskog sukoba. Rukovodeći se tim naputkom Stjepo Martinović u *Vjesniku* od 8. svibnja, pod naslovom »Kako pacificirati balkanski jug«, piše genezu južnobalkanskog rata, fokusirajući albanski ekstremizam i nacionalizam kao – pazite sada ovo – ne najvažnije, već jedine elemente koji se trebaju uništiti. O četničkim pokoljima ni riječi! Ako je netko drugi u pero diktirao taj tekst Martinoviću zasigurno to nisu bili ni Dobrica Ćosić ni Vojslav Šešelji, jer bi oni svoje autorstvo refleksno zakamufilirali pokojim kritikom srpskoj strani.

Svjedoci smo obnove američko-beogradske suradnje, koja dosiže razinu iz devedesete, pa će se Crnogorci i Kosovari poput nas prije jednog desetljeća morati boriti

protiv svjetskom silom ojačanog velikosrpskog hegemonizma.

Nije samo žalosno, već i degutantno pratiti ovdašnje medije, koji ne samo da prešućuju tu činjenicu, niti se ne solidariziraju sa žrtvama četničkih zločina i beogradske zakulisne politike, već iste optužuju za preglasno jaukane. Tako je aktivna srbijanska uloga u Makedoniji jednostavno tabu-tema u našim medijima, a osude i distanciranja albanskih intelektualaca od akcija njihovih sunarodnjaka na teritoriju Makedonije, koje je ispravno nazivaju politički i vojno imbecilnim i samoubilačkim potezima, nitko ne prenosi. Raket je zakuhan. Albanci i Makedonci, rjevniji ratni saveznici, jurišaju jedni na druge, unaprijed osuđeni na poraz. Krv proljevaaju na velikosrpske interese, čiji već posustali ideolozi ponovo ušišćeno govore o »srpskoj Crnoj Gori i srpskom Kosovu«, a mi Hrvati prepisujemo strane analize balkanskog sukoba, »ne talasamo« u miru se pripremamo za turističku sezonu. Idila! Međutim, bliži se dan kada će se ui-

grani i pobjednički topovi iz Nikšića, Trebinja, Pala, Niša i Banja Luke opet okrenuti na naše gradove. Tko će nam tada pomoći? Amerikanci, poticatelji velikosrpsstva, čijim će vojnicima dojaditi plaćanje hotelskih računa na Jadranu? Desetkovani Albanci ili još jadniji Makedonci? Možda Crnogorci, koji će o neovisnosti sanjati po podgoričkim i bjelosvjetskim tamnicama? Bosanci, koji ni ulicu ne smiju preći bez gubernatorskog odobrenja?

Sprema nam se propast, koju možemo spriječiti samo jedinstvom cijelog naroda, a danas je pravo umijeće naći dva nezavađena Hrvata. Rješenje zasigurno nije u nojevskom zabijanju glave u pijesak, tj. u tudmanovskom »Rata neće biti«, jer kada se naši neprijatelji rukovode latinskom divide et impera, moramo odgovoriti s istinskim pacifizmom, okarakteriziranim u također latinskoj *Si vis pacem para bellum* (Ako želiš mir spremaj se na rat).

FABIJAN BRKIĆ
Zagreb

Lani je broj kreveta u privatnom smještaju bio 4 posto veći nego 1990.

Vezano uz članak u *Vjesniku*, u kojem navodite da je prije Domovinskog rata u tzv. kućnoj radinosti Hrvatska imala 700.000 kreveta, slobodni smo Vam skrenuti pozornost da objavljeni podaci o broju kreveta u privatnim sobama i apartmanima nisu točni.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku najveći broj registriranih kreveta u tzv. privatnom smještaju (tzv. kućnoj radinosti) Hrvatska je imala 1988. godine kada je on iznosio 312.010 . Predratne 1990. godine Hrvatska je imala u tzv. kućnoj radinosti registrirano 264.092 kreveta, a prošle godine 273.833 kreveta. Prema tome u prošloj je godini broj kreveta u privatnom smještaju bio čak za oko 4 posto veći nego predratne 1990. godine, odnosno svega oko 12 posto manji nego u najboljoj predratnoj godini.

Iako je poznato da se dio djelatnosti u privatnom sektoru obavlja ilegalno, odnosno bez registrirane djelatnosti nije realno pretpostaviti da je prije rata broj neregistriranih kreveta iznosio čak oko 400.000, odnosno 120 posto više od broja registriranih. Procjenjuje se da siiva ekonomija u privatnom sektoru iznosi od 5 – 20 posto, a proizlazi dijelom iz neregistrirane djelatnosti (tj. neprijavljenog broja kreveta), a dijelom iz neprijavljenog ukupno obavljenog prometa (tj. registriranog broja kreveta, ali samo djelomičnog prijavljivanja prometa).

Budući da se slijedom podataka o broju kreveta u članku izračunavaju mogući izgubljeni direktni i indirektni prihodi za hrvatski turizam dužni smo Vas upozoriti da oni nemaju utemeljenje u realnim podacima.

Kako navođenje takvih podataka u jednom uglednom dnevnom listu kao što je »Vjesnik« stvara krivu sliku o stanju i poslovanju u privatnim sobama i apartmanima, smatramo da bi javnosti trebalo predložiti točne podatke.

VELJKO OSTOJIĆ
zamjenik ministriceturizma

Doktor Jackyll i mister Hyde

U bujici vijesti koje nas zapljuskuju iz svega svijeta zapazio sam jednu iz države BiH. Nakon što su događanja naroda u Banjoj Luci u svezi s polaganjem kamena temeljca za džamiju izazvala nasilje, zbog kojeg su nekoliko sati bili zatočeni, dakle stavljeni izvan funkcioniranja, visoki predstavnici međunarodne zajednice, što je na nekoliko sati moglo ostaviti tu državu u bezvrišću, postavljena su neka pitanja o odgovornosti, među kojima ima i neumjesnih.

Tako je postavljeno pitanje: Zašto u Banjoj Luci nije nastupio SFOR, kada se nakon događaja u Trebinju moglo očekivati ponavljanje nasilja?

Promptno se oglasila odgovorna osoba iz SFOR-a izjavom da SFOR u BiH ne može izvršavati zadatke policije.

To je trebalo biti jasno i bez objašnjenja, jer nije poželjno opterećivanje SFOR-a zadacima, koji bi ga doveli do unutarnjeg razdvajanja.

Ne može organizacija, koja noću obija sefove banke, danju igrati ulogu policije.

prof. DUBRAVKO HEINRICH
Karlovac

Mišljenja i gledišta objavljena u ovoj rubrici nisu stav redakcije. Pridržavamo pravo kraćenja i obrade pisama. Pošiljatelje molimo da prilože punu adresu, odnosno da uz e-mail adresu navedu ime, prezime i mjesto prebivališta.

e-mail adresa:
pisma@vjesnik.hr

PODLISTAK

Smatra se da je uoči Prvoga svjetskog rata bilo na području Magallanesa (riječ je o Čileu, op. ur.) više od 2.000 Hrvata. Hrvati na jugu obavljaju razne poslove; susrećemo ih među lučkim radnicima, ribarima, sitnim trgovcima, trgovačkim namještenicima, u građevinstvom i ugostiteljskom obrtu te u stočarstvu na raštrkranim naseljima. Značajno je da su razmjerno rijetki (u usporedbi s useljenicima na sjeveru) Hrvati na jugu Čilea koji su se domogli znatnog blagostanja.(...)

Osim spomenutih književnika iz Magallanesa, vrijedni su spomena iz istog kraja: dr. **Roque Esteban Scarpa**, sin zaslužnoga društvenog radnika **Stjepana Scarpa Kovačevića** iz Hvara, književnik i član akademije jezika, sadašnji dekan Fakulteta filozofije i povijesti na Katoličkom sveučilištu u Santiagu, te prof. **Ernesto Livadić**, književnik, bivši državni tajnik u Ministarstvu prosvjete i bivši dekan istog fakulteta na Katoličkom sveučilištu.(...)

Među suvremenim čileanskim književnicima istaknuo mjesto zauzimaju sinovi hrvatskih doseljenika: pripovjedač **Anton Skarmenta**, čija su djela prevedena na njemački, te dramaturg **Sergio Vodenović**, koji je svojim djelima zahvatio probleme čileanskog društva.(...)

Poslije Drugoga svjetskog rata, dok su druge zemlje Južne Amerike, kao Argentina i Venezuela, pružale bolje uvjete života hrvatska emigracija u Čileu bila je razmjerno neznatna.(...)

Hrvatska naseobina u Čileu prati budno događaje u domovini i prema mogućnostima ostaje u vezi sa starim krajem, ali se naš živalj, prekidom imigracije i sklapanjem mješovitih brakova, sve više gubi, što se očituje u činjenici da se sve manje govori hrvatski u obiteljima.

U zemlji demokratskih tradicija gdje sposobnost snalaženja u životu omogućuje uspon, nije čudno da se hrvatska kolonija u Čileu potpuno asimilirala i

a g. Đuro Sessa – ako smatra da je neistinito citiran – neka se obrati tim novinama i na odgovarajući način zatraži ispravak i zadovoljštinu. Predmijevamo da mu kao pravosuđnom stručnjaku to ne bi trebao biti problem!

Njegovo relativiranje izjave »Ustvrdio sam da čekanja stranaka u svim segmentima rada državnih i upravnih tijela jest jedan od rizika i posljedica stanovanja u velikom gradu, jer uglavnom takvih problema nemaju stanovnici manjih gradova ili ih barem ne bi trebali imati«, pokazuje s druge strane da on ne razumije osnovne funkcioniranja državne uprave koja je dužna *svim* građanima osigurati *jednaku* dostupnost potrebnih usluga. Tako je za pretpostaviti da u velikom gradu ima jednak broj službenika tijela državne uprave po broju stanovnika kao i u manjim gradovima! Budući da je ZKO koncentriran na jednome mjestu i bolje je opremljen od manjih sudova, stanje bi trebalo zapravo biti posve obratno: stanovnici velikog grada bi trebali biti bolje usluženi! S jednom stvari iz »deman-tija« g. Đure Sesse se slažemo, a to je da je »svaka inicijativa i prijedlog koji je provediv i na zakonu utemeljen dobrodošao«, pa će mu se udruge javiti i pokušati u osob-

nom razgovoru obrazložiti niz prijedloga s područja korektnoga administrativnog ponašanja i dobre prakse sličnih institucija u inozemstvu. Ovdje bismo bili slobodni predložiti jedno malo poboljšanje (zakonito i provedivo!) kojim bi se u ZKO-u riješio velik dio problema nezadovoljnih građana.

»Svi predmeti se numeriraju u redoslijedu postavljanja zahtjeva unutar kalendarske godine i smiju se rješavati samo po tom redu, o čemu se građane obavješćuje popisom na zidu gruntovnice! Ovdje su uključeni i zahtjevi koji se podnose preko od-vjetnika. Eventualno je moguće ustrojiti dva usporedna popisa: običnih zahtjeva i zahtjeva s požurnicom«. Takvim bi postupkom bilo primjerice zabranjeno rješavanje predmeta br. 1285/01 prije predmeta br. 987/01.

Ovisno o stupnju prihvaćanja dogovorenih poboljšanja u gruntovnici, udruge će moći ocijeniti kolika je ljutnja g. Sesse na »netočno« citiranje iskrena i potkrijepljena konkretnim djelima, pa će o tome moći obavijestiti korisnike usluga Općinskoga suda u Zagrebu i širu javnost!

dr. sc. MIROSLAV MAĐARIĆ
prof. dr. sc. VESNA BRČIĆ-STIPČEVIĆ
predsjednici udruga HUZIP i HRID

Govor u Venezueli za pamćenje

Hrvati izvan domovine u 20. stoljeću / Mnogo Hrvata žive diljem Južne Amerike – u Čileu, Paragvaju, Peruu, Urugvaju i Venezueli / Jedan govor u Venezueli: Hrvatsko iseljeničtvo živi, razvija se i bori kao živi organizam naroda kroz koji teče krv jedne povijesne tradicije od sedmog stoljeća do danas

Relativno mali broj doselio je poslije Prvoga svjetskog rata, no zato je nakon posljednjeg rata u Peruu došlo oko tisuću političkih izbjeglica. Smatra se da Hrvata u toj zemlji nema više od dvije tisuće.

Naslovnica knjige »Hrvatski portreti« L. Kordić – J. Petrićević, izdanje Hrvatske revije, 1973.

Između dva rata broj naših iseljenika u Peruu iznosi je oko tisuću, a najviše ih je bilo u gradovima: Lima, Callao, Cerro de Pasco, Chiclayo, Huaral, Urcos, Huanca Velica, itd.(...)

Potomstvo naših najstarijih iseljenika gotovo se posvema asimiliralo i nema mnogo osjećaja prema domovini svojim otaca, ali je vrlo ugledno i često zauzima važne položaje u društvu.(...)

Poratni doseljenici došli su kao puka sirotinja, ali su se uspjeli probiti najviše pomoću peradarstva. Oni su se smjestili uglavnom u naseljima St. Clara i Njanja blizu Lime. Tako obitelj **Rogić** iz Benkovca ima u Njanji peradararni s više od 20.000 pilića. Njihova djeca idu u škole i dobro napreduju na društvenoj ljestvici. Oni u naselju St. Clara imaju svoj »Hrvatski klub« u kojem njeguju hrvatski jezik i druge hrvatske kulturne vrijednosti. Njihovo hrvatstvo je prilično naglašeno (...).

Urugvaj. Pri hrvatski doseljenici u Urugvaju spominju se još u drugoj polovici 18. stoljeća. Bili su to naši pomorci koji su napuštali mletačke i španjolske brodove i ostajali u Južnoj Americi.(...)

Istom uoči i poslije Prvoga svjetskog rata (posebno između g. 1924. i 1936.) započelo je iseljavanje većeg broja Hrvata u Urugvaj. I dok se njihovi prethodnici uglavnom bavili poljoprivredom, gotovo svi noviji doseljenici sk koncentrirani su u glavnom gradu Montevideu gdje su radili u industriji, trgovini i javnim službama. Hrvatski su iseljenici još naselili mjesto Cochillas (radnici u kamenolomu), a ima ih i u mjestima Colo-

nia i Carmelo, gdje su se bavili pomorstvom.(...)

Kako se hrvatske kolonije u Urugvaju nisu obnovljale dolaskom novih doseljenika, one su s vremenom brojčano oslabile. Prema najnovijim podacima danas u Urugvaju živi oko 3.500 doseljenika iz Jugoslavije, među kojima su Hrvati najbrojniji.

Naši iseljenici u Urugvaju počeli su se okupljati u društvenim organizacijama, od kojih su neke djelovale tijekom više godina i desetljeća. Godine 1924. osnovano je »Hrvatsko-dalmatinsko društvo«, a nakon ubojstva **Stjepana Radića**, u beogradskoj Skupštini, u Montevideu je osnovano društvo »Hrvatski dom« – najmasovnije i najutjecajnije društvo hrvatskih iseljenika u Urugvaju.

Citava naša kolonija u Urugvaju poznata je kao lojalna i vjerna svojoj novoj domovini i uživa lijep ugled među domaćim stanovništvom. No istodobno sačuvala je i ljubav prema staroj domovini. U poslijeratnom razdoblju članovi hrvatskih kulturno-umjetničkih društava u Urugvaju dali su brojne kazališne komade za naše ljude i svečane akademije. Mlada generacija gaji glazbu, pjesme i plesove iz Hrvatske.

Ista povijesna tradicija

Venezuela. U toj zemlji od desetak milijuna stanovnika ima oko 3.000 Hrvata, i to uglavnom u Caracasu, Valenciji i Maracaibo. To je složna kompaktna skupina, kojoj osnovni ton daje nekoliko istaknutih kulturnih radnika i praktičnih katolika. Neki od njih u novoj domovini zauzimaju važne položaje, kao sveučilišni profesori ili u privrednom životu zemlje.

U uskoj su vezi sa svim događajima u domovini neki čak primaju dnevnik *Vjesnik* iz Zagreba, imaju bogate privatne biblioteke s najnovijim domovinskim izdanjima, a nekoji povremeno

Zrelo dvadesetoga stoljeća 128

dolaze u posjet domovini. Jedan od njih kod zajedničke večere je održao značajan govor, iz kojega glavne misli vrijedi ponoviti:

»Vi u ime hrvatske Crkve dolazite k nama koji smo isto Crkva – jer narod Božji je Crkva. Domovina i iseljenštvo nisu dva svijeta, to je jedan duhovni organizam. Hrvatsko iseljenštvo živi, razvija se i bori kao živi organizam naroda kroz koji teče krv jedne povijesne tradicije od sedmog stoljeća do danas – kroz jezik, krv, psihološki mentalitet, pjesme i običaje. Od Argentine do Kanade, od Švedske do Australije kao odrezana, ali ne osušena grana živimo zajedno s domovinom.

U svim stanicama našeg iseljenštva tinja žikaz tradicionalne svete katoličke vjere. A ovdje uz nas živi poniza, skromna i siromašna osoba jednog hrvatskog svećenika. Nezamisliva je jedna kolonija bez svećenika. Kad nas je sve napustilo, jedino je Crkva posla s nama, ona nam je poslala hrvatskog svećenika koji je integriran u nas. On uči našu djecu, djeluje na kulturnom području, ali je za njega bitno da je proповједник Evanđelja.«

(Ulomci iz knjige »*Crkva i hrvatsko iseljenštvo*«, u nakladi Kršćanske sadašnjosti, Zagreb, 1982. Knjiga se može naručiti kod izdavača: Kršćanska sadašnjost, Zagreb, Marulićev trg 14, tel. 48 11 116 i 48 11 117 , fax 48 11 118 i e-mail ks@zg.tel.hr.)

(Nastavlja se)